

REFERAT

5. maj 2021

Møde i Det Særlige Bygningssyn

Torsdag den 29. april 2021 kl. 10.15-14.15
Slots- og Kulturstyrelsen, Skype-møde

Det Særlige Bygningssyn
c/o Slots- og Kulturstyrelsen,
Center for Kulturarv,
Fejøgade 1, 2. sal
4800 Nykøbing F.

Mia Kroer Ræbild
Arkitekt Cand. Arch./Sekretær for
Det Særlige Bygningssyn
Dir. 33 74 52 68

Fra Bygningssynet deltog:

Formand Jens Toftgaard, Nicolai Bo Andersen, Jens Andrew Baumann (tilsluttede sig mødet under pkt. 5), Thomas Garth-Grüner, Peter Hee, Thina Wallin Jensen, Ulla Kjær, Gemma Lalanda, Sara Aasted Paarup, Frank Allan Rasmussen, Mette Slyngborg og Lisbet Wolters.

Afbud fra: Jens Hendeliowitz

Fra Slots- og Kulturstyrelsen deltog:

Enhedschef Merete Lind Mikkelsen, arkitekt Eva Sievert Asmussen, arkitekt Luna Dyre, arkitekt Lisa Marie Gerdes, arkitekt Cathrine Björk Vindheim, arkitekt Irene Jensen, specialkonsulent Vibe Ødegaard, kunsthistoriker Nanna Secher Larsen og arkitekt Mia Kroer Ræbild (referent).

DAGSORDEN

1. Referat af Det Særlige Bygningssynsmøde den 18. marts 2021

Der var ingen bemærkninger til referatet.

1.1 Habilitet

Intet at bemærke.

2. Meddelelser

2.1 Orientering om Nyholm

Merete Lind Mikkelsen orienterede om, at Slots- og Kulturstyrelsen har fået udarbejdet en registrering, analyse og værdisætning af Nyholm, som skal danne grundlag for Nyholms fremtidige udvikling. Fredningsudvidelsen af Holmen med adskillige bygninger og nære omgivelser på Nyholm er i høring indtil den 31. august 2021.

2.2 Orientering om Aarhus Cyklebane

Merete Lind Mikkelsen orienterede om, at styrelsen har fået udarbejdet en forundersøgelse af cykelbanens fredningsværdier og genanvendelsesmuligheder, som blev udsendt til de høringsberettigede inden høringsperiodens udløb, der var den 23. april 2021. Styrelsen har modtaget cirka ni høringssvar, og der har været en livlig debat i pressen om fredningsforslaget og om dette vil hindre en modernisering af banecykelsporten i Aarhus.

2.3 Orientering om Aarhus Universitet

Merete Lind Mikkelsen orienterede om, at fredningsarbejdet med Aarhus Universitet grundet Corona-nedlukningen har ligget stille siden efteråret 2020, hvor styrelsen fik besigtiget cirka halvdelen af bygningsmassen på Aarhus Universitet. Styrelsen afventer tilladelse til igen at måtte foretage indvendige besigtigelser, førend vi kan komme videre med en fredning af Aarhus Universitet. Fredningsforslaget forventes forelagt Bygningssynet i efteråret 2021.

2.4 Medarbejdersituation

Merete Lind Mikkelsen orienterede om, at Cathrine Björk Vindheim pr. 30. april 2021 stopper i styrelsen, og at der er slået en ny stilling op som arkitekt til bygningsfredningsarbejde. Endvidere oplyste Merete om, at kontorfunktionær Janne Dalsten fremadrettet skal aflaste Mia Kroer Ræbild med opgavevaretagelsen omkring Bygningssynet.

2.5 Orientering om klagesager

Ingen indkomne eller afgjorte klagesager siden sidst.

3. Lister over byggesager i perioden 16. februar til 26. marts 2021

3.1 Bygningssynet fik den 23. april 2021 tilsendt svarene på de indkomne spørgsmål til byggesagslisterne. Der var ingen yderligere spørgsmål til byggesagslisten.

3.2 Merete Lind Mikkelsen orienterede kort om byggesagerne vedrørende styrelsen egne bygninger. Der var ingen yderligere spørgsmål til byggesagslisten over egne bygninger.

3.3 Der var ingen klagesagsliste til dette møde.

4. Vejledningen til § 7 a

Eva Sievert Asmussen og Luna Dyre præsenterede Vejledningen til § 7 a og det tilhørende website, der kommer til at ligge på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside.

Lisa Marie Gerdes viste, hvordan FAQ'en bliver opbygget på hjemmesiden og forklarede, at man her kan finde svar på de oftest stillede spørgsmål om bygninger der bliver omfattet af § 7 a.

Bygningssynet havde et par kommentarer af praktisk karakter bl.a. vigtigheden af, at det tydeligt fremgår på alle niveauer på hjemmesiden, at svarene på FAQ'en udelukkende omhandler bygninger, der er blevet tinglyst som § 7 a, men roste ellers det flotte arbejde.

5. Nødlidende bygninger

- Pilotprojektet og håndtering af § 9 listen
- Nødlidende bygninger
- Hvad gør vi med den ruinliste som vil komme?
- Kompensationsordninger

Cathrine Björk Vindheim og Luna Dyre præsenterede Slots- og Kulturstyrelsens strategi og proces for håndtering af fredede bygninger i ikke forsvarlig stand, dvs. bygninger som ikke lever op til Bygningsfredningslovens § 9 *"En fredet bygning skal af ejeren eller brugeren holdes i forsvarlig stand, herunder tæt på tag og fag."* Luna Dyre præsenterede styrelsens pilotprojekt, hvor op til seks nødlidende bygninger udvælges for at undersøge

forskellige tilgange til, hvordan forskellige typer nødlidende bygninger kan bringes på fode igen. Pilotprojektet vil være et tæt samarbejde mellem de respektive ejere og Slots- og Kulturstyrelsen, og resultaterne heraf skal danne grundlag for den metode, hvormed man bedst kan få genoprettet de øvrige nødlidende bygninger på fredningslisten.

6. Byggesag

6.1 Ørslev Kloster, Hejlskovvej 15, Skive Kommune

(21/03446 forelagt af Irene Jensen)

Det Særlige Bygningssyn finder, at det skitserede vestre trappehus vil forandre den visuelle oplevelse af klostergården væsentligt, idet det vil medføre, at begge hjørner tildækkes. Tillige vil det skitserede vestre trappehus påvirke hierarkiet i bygningsanlægget med en ny tilstræbt symmetri, hvorved bygningsværket ændres væsentligt.

Endvidere ville trappehusets tag tildække spor efter vinduer i den tidligere middelalderlige dormitoriebygningsoveretage, så disse ikke længere kan opleves sammen med vestfløjens øvrige middelalderlige spor i facaden.

Forslaget forudsætter, at brystningsmurværket under det tilmurede vindue i sydfløjen fjernes, for at der kan etableres en døråbning ind til korridoren. Her er der formentlig tale om middelalderligt murværk. Synet er ikke positivt over for, at dette fjernes.

Bygningssynet kan derfor ikke tilslutte sig forslaget om, at etablere et udvendigt trappehus, som forbinder vestfløjen og sydfløjen.

Bygningssynet er positivt over for, at der arbejdes med en forbedring af den eksisterende kældernedgangs funktionalitet f.eks. med forbedring af stigningsforholdet, idet der etableres få supplerende trin, såfremt dette ønskes.

Det Særlige Bygningssyn stiller sig ligeledes positivt over for, at den eksisterende udvendige trappenedgang suppleres med en retablering af den indvendige trappe i vestfløjens korridor, såfremt dette ønskes.

Bygningssynet er endvidere positivt over for, at det tilmurede vindue i sydfløjens facade mod klostergården genåbnes for bedre dagslys i sydfløjens korridor, såfremt dette ønskes.

Bygningssynet bemærker, at etableringen af et vestre trappehus vil berøre arkæologiske lag på samme måde som etablering af en indvendig trappe i vestfløjen. Det bemærkedes endvidere, at væggen i kælderen under vestfløjen, hvor en åbning til en kældertrappe kan etableres, antagelig er fra 1700-tallet jf. rapport udarbejdet af Institut for Arkitektonisk Kulturarv, Arkitektskolen Aarhus, efterår 2006.

Slutteligt anbefaler Det Særlige Bygningssyn, at der generelt arbejdes med bedre tilgængelighed til Ørslev Kloster.

7. Delvis ophævelse af fredning

7.1 Dorf Vandmølle og Dorf Møllegård, Storskovvej 39, Brønderslev Kommune (21/03154 forelagt af Vibe Ødegaard)

Det Særlige Bygningssyn har med beklagelse erfaret, at det fredede hønsehus på Dorf Møllegård, Storskovvej 39, Brønderslev Kommune, er revet ned og erstattet af en ny bygning uden fredningsværdi.

Dorf Møllegård med vandmølle og vindmølle er en usædvanlig intakt og velbevaret helhed og står som et vidnesbyrd fra det tidlige 1900-tal om en velstående møllerfamilies bolig- og produktionsforhold. Nedrivningen af hønsehuset er et indgreb i denne kulturhistoriske helhed og et klart tab for den fortællerværdi, som knytter sig til det samlede bygningskompleks.

Bygningssynet må samtidig konstatere, at der ikke foreligger tilstrækkeligt dokumentationsmateriale til, at det fredede hønsehus kan rekonstrueres. På den baggrund ser Bygningssynet sig nødsaget til at indstille, at "det fritliggende hønsehus" udgår af fredningen.

Bygningssynet vil opfordre til, at formen på den ny depotbygning tilpasses, så den – i lighed med det tidligere hønsehus – respekterer gårdens bygningshierarki.

8. Ophævelse af fredning

8.1 Højgård, Højgårdsvej 27, Svendborg Kommune (21/03007 forelagt af Nanna Secher Larsen)

Det Særlige Bygningssyn finder, at Højgård, Højgårdsvej 27, Svendborg Kommune i det ydre har bevaret et traditionelt udtryk som en "Rødkildegård" fra omkring 1800, karakteriseret ved et stråetækt, vinkelbygget anlæg med stuehus og en stor ladebygning, begge opført i bindingsværk. På trods af, at stuehusets gårdside er blevet omsat i brændte gule sten og vinduestakten er ændret samt at anlægget er slidt, fremstår Højgård i det ydre endnu som et godt eksempel på en "Rødkildegård".

I det indre er stuehusets oprindelige planløsning i store træk intakt, ligesom de to skorstensmassiver, der karakteriserer "Rødkildegården" endnu er bevaret. I interiøret rummer endnu en række oprindelige og ældre overflader og bygningsdele, der harmonerer med bygningens alder og arkitektur. Hertil kommer ladebygningens indretning og synlige tømmerkonstruktion, der ligeledes vidner om bygningens oprindelse som en "Rødkildegård". Højgård fremstår derfor som et enkeltstående eksempel på Jens Langes "Rødkildegårde". Det Særlige Bygningssyn finder derfor, at Højgårds fredningsværdier endnu er til stede.

Det Særlige Bygningssyn indstiller derfor til Slots- og Kulturstyrelsen, at fredningen af Højgård, Højgårdsvej 27, Svendborg Kommune, fastholdes.

9. Eventuelt

Intet til eventuelt.